

LVI NA VÝSLUNÍ

SÁGA RODU FLORIŮ

PŘELOŽILA ALICE FLEMROVÁ

STEFANIA AUCI

Floriovi, chudí přistěhovalci z Kalábrie, dobyli Palermo. Z opovrhovaných apatykářů se stala nejvýznamnější sicilská rodina, jež ovládla obchod, dopravu a nejdůležitější průmyslová odvětví, přizpůsobila se do aristokratických kruhů a vstoupila do politiky... Cesta za úspěchem je trnitá, ještě těžší však je se na vrcholu udržet.

Pokračování strhující ságy o skutečných osudech věhlasné sicilské rodiny se soustředí na Ignazia Floria, který se po smrti svého otce ujímá rodinného impéria. Ignaziův příběh se odehrává na pozadí bouřlivých událostí, sociálních nepokojů a politických konfliktů mladého Italského království v sedmdesátých a osmdesátých letech 19. století. Je příběhem vítěze a „dobyvatele“, ale také nešťastné lásky a věčného dilematu těch, kteří jsou nuceni se místo srdcem rozhodovat hlavou a musejí dávat přednost zájmům vyššího dobra před vlastním štěstím.

„Ctižádost, lesk, spousta pozdní lítosti. A za tím Palermo, rostoucí spolu s Floriovými, kteří ho milují i ovládají. Příběh, jenž uhranul (a dál okouzluje) čtenáře Sicilských lvů, nádherný a zároveň děsivý.“

– Sette

„Panství Downton lvů Středozeří.“

– La Lettura

STEFANIA AUCI

LVI NA VÝSLUNÍ

SÁGA RODU FLORIŮ

DÍL DRUHÝ

STEFANIA AUCI

LVI NA VÝSLUNÍ

SÁGA RODU FLORIŮ

DÍL DRUHÝ

Přeložila Alice Flemrová

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

*Český překlad knihy vychází za podpory
Centra pro literaturu a čtení italského Ministerstva kultury.*

L'inverno dei Leoni © Stefania Auci

© 2021 Casa Editrice Nord, s.u.r.l.

Gruppo editoriale Mauri Spagnol

Czech edition published by arrangement with

Agentia Literara Livia Stoia

Translation © Alice Flemrová, 2022

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2022

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-654-5 (ePub)

ISBN 978-80-7625-653-8 (pdf)

ISBN 978-80-7625-221-9 (print)

*Eleonoře a Federicovi,
za všechnu tu něhu a vřelý cit.
Jsem na vás moc pyšná.*

*„Žil jsem už dost. Můj život uvadá
jak suchý, žlutý list, však nemám to,
co patří ke stáří – čest, úctu, lásku,
zástupy přátel – místo nich jen kletby,
jsou kradmé, o to víc však tnou, a pak
ty lichotky, dech slov, co srdci se
tak přičí, ale bojí se to říct.“*

WILLIAM SHAKESPEARE, *MACBETH*¹

¹Překlad Martin Hilský (William Shakespeare. *Macbeth*. Brno: Atlantis, 2016).

FLORIOVI

1799–1868

Bratři Paolo a Ignazio Floriovi, původem z kalábrijského městečka Bagnara Calabria, v roce 1799 připlují do Palerma, rozhodnutí udělat tam štěstí. Jsou to apatykáři – přesněji řečeno obchodují s kořením – a konkurence je nelítostná, ale jejich vzestup je od začátku nezdělitelný a jejich aktivity se záhy rozšíří: rozjedou obchod se sírou, odkupují domy a pozemky od zchudlé palermské šlechty, založí plavební společnost... A tenhle elán – živelný umíněným odhodláním – nepoleví, ani když otěže firmy Florio převezme Paolův syn Vincenzo: v rodinných sklepích je marsala, víno pro chudé, proměněna v nektar hodný královských tabulí; na ostrově Favignana revoluční metoda konzervování tuňáka – v oleji a v plechovkách – zvýší jeho spotřebu... Nicméně Palermo sleduje úspěch Floriů se směsicí obdivu, závidění a pohrdání: ti muži zůstávají i přesto „cizáky“, „holotou“, jejíž krev „smrdí potem“. Ctižádost Floriů tak stojí na palčivé touze po společenském vykoupení, která poznamenává v dobrém i zlém jejich veřejný i soukromý život. Muži z rodiny jsou totiž výjimeční, ale i křehcí jedinci a – třebaže to nemohou přiznat – potřebují mít vedle sebe stejně tak výjimečné ženy: jako je Paolova manželka Giuseppina,

která obětuje všechno – včetně lásky – stabilitě rodiny, nebo Giulia, mladá Miláňanka, která vstoupí do Vincenzova života jako smršť a pak se stane jeho bezpečným přístavem, jeho nedobytnou pevností.

Vincenzo umírá v roce 1868 v necelých sedmdesáti letech a zanechává tak osud impéria Floriů v rukou jediného syna, třicetiletého Ignazia, který se dva roky předtím oženil s baronkou Giovannou Trigonovou z Ondes čímž do rodiny konečně přivedl „modrou krev“. Ignazio byl vychován v kultu práce, s vědomím toho, že Floriové musejí vždycky hledět za obzor. A chystá se napsat novou kapitolu historie své rodiny...

MOŘE

září 1868 – červen 1874

Aceddu 'nta l'aggia 'un canta p'amuri, ma pi' raggia.
„Ptáček v kleci nezpívá milostně, ale zlostně.“

SICILSKÉ PŘÍSLOVÍ

Uběhlo sedm let od chvíle, kdy – 17. března 1861 – Parlament vyhlásil vznik Italského království s Viktorem Emanueleem II. jako jeho panovníkem. Volby do prvního sjednoceného parlamentu se konaly v lednu (z více než 22 milionů obyvatel mělo volební právo něco málo přes 400 000) a staly se svědkem vítězství historické pravice. Ta se skládá převážně z pozemkových vlastníků a průmyslníků a prosazuje vysoké zdanění, které považuje za nezbytné pro vyvedení země ze zadluženosti, do níž se dostala kvůli procesu sjednocení. Mimořádné rozhořčení vyvolá takzvaná „daň z mletí“ (1. ledna 1869), uvalená na pečivo a na obiloviny, která má přímý dopad na chudinu a vyvolá i velice násilné protesty. Ačkoli ji někteří politici považují za „clo jako ve středověku, za feudální dávku jako z doby Bourbonů“, zůstane v platnosti až do roku 1884. V roce 1870 pak ministr financí Quintino Sella předloží řadu dalších tvrdých opatření, je rozhodnutý vynutit „úspory až na dřev“.

Konec druhého francouzského císařství (1852–1870) a začátek třetí francouzské republiky (1870–1940) mají významný dopad i na italské dějiny: Papežský stát, který přišel o podporu Francie, 20. září 1870 padne. Za pokřiku „Savojsko!“ proniknou italské oddíly po krátké dělostřelbě do Říma skrz prolomené hradby u Porta Pia. 3. února 1871 se Řím oficiálně stane hlavním městem Itálie po Turínu (1861–1865) a Florencii (1865–1871). 21. dubna 1871 italská vláda schválí takzvaný garanční zákon, který měl papeži zaručit osobní suverenitu a svobodu vykonávat svůj duchovní úřad, ale Pius IX. – který se považuje za „zajatce italského státu“ – jej odmítne encyklikou *Ubi nos* (15. května 1871). 10. září 1874 pak Svatý stolec vydá bulu známou jako *Non*

expedit, jíž zakáže katolíkům, aby se účastnili italského politického života; tento zákaz bude často obcházen až do svého zrušení v roce 1919.

Postupné snižování deficitu, dokončení velkých staveb v Itálii (od železniční trati Moncenisio mezi Itálií a Francií, uvedené do provozu 15. června 1868, po tunel Fréjus, otevřený 17. září 1871), ve světě (Suezský průplav byl dokončen 17. listopadu 1869) a příliv zahraničního kapitálu mají za následek, že období mezi rokem 1871 a 1873, „horečnaté tři roky“, je rozhodující pro zrození italského průmyslu. Tento vzestup je ale v roce 1873 přerušen v důsledku finanční krize, která zasáhne Evropu a Spojené státy. Hospodářská krize způsobená celou řadou spekulací a riskantních investic potvrzuje ve vlnách přechodného zlepšení až do roku 1896 a zajisté nepřispěje k překlenutí hlubokého příkopu mezi italským Severem a Jihem. Jih je totiž znevýhodňován i skutečností, že značné investice do železniční sítě budované na Severu jižním směrem neproudí, neboť zde vláda napíná úsilí k rozvoji loďstva.

N*a moři nejsou kostely ani hospody, říkají staří rybáři.*
Na moři nejsou místa, kam se uchýlit, protože je to nejvznešenější a nejneuchopitelnější místo z celého stvořeného světa. Lidský tvor se může jenom sklonit před jeho vůlí.

Sicilané odjakživa věděli jedno: moře respektuje toho, kdo před ním má respekt. Je štědré: přináší ryby a sůl k obživě, vítr do plachet lodí, korál světčům a králům na klenoty. Ale je taky nepředvídatelné a v každém okamžiku si může násilím vzít svoje dary zpátky. A proto ho Sicilané respektují, proto ho nechávají, aby určovalo jejich samotnou existenci: aby jim zocelovalo charakter, zanechávalo stopy na kůži, aby jim bylo oporou, aby je sytilo, aby je chránilo.

Moře je otevřená hranice v neustálém pohybu. A to je důvod, proč je ten, kdo žije na Sicílii, zmítaný neklidem a neustále pátrá po pevnině za obzorem a chce utéct a hledat někde jinde to, co měl celou dobu přímo před nosem, jak často zjistí na konci života.

Pro Sicilany je moře jako otec. A oni si to uvědomí, až když jsou od něj vzdálení, když necítí ten silný odér řas a soli, který je obklopuje ve chvíli, kdy se zvedne vítr a zanáší ho až do uliček měst.

Pro Sicilany je moře jako matka. Milovaná a žárlivá. Neodmyslitelná. Někdy krutá.

Pro Sicilany je moře tvar a hranice jejich duše.

Řetěz i svoboda.

Zpočátku je to šepot, ševelení, které přináší slina větru. Rodí se v srdci Olivuzzi, za zataženými závěsy, v místnostech ponořených v přítmí. Hlasu se zmocní vítr a jeho intenzita stoupá, promísí se s pláčem a vzlyky nějaké staré ženy, která svírá něčí chladnou ruku.

„*Murùu...* umřel...“ říká hlas a nevěřičně se chvěje. To slovo vytváří skutečnost, pečetí to, co se stalo, vyhlašuje, co je nezvratné. Šepot dospěje k uším služebnictva, odtamtud se šíří k jejich rtům, vychází ven, znovu se svěruje do náruče větru, který ho nese přes zahradu směrem k městu. Odráží se od úst k ústům, odívá se překvapením, pláčem, obavou, úlekem, záští.

„*Murùu!*“ opakují Palermané s očima obrácenýma k Olivuzzi. Nemůžou uvěřit tomu, že muž jako Vincenzo Florio zemřel. Jistě, byl starý, už byl dlouho nemocný, vedení podniku předal synovi, a přece... Pro město byl Vincenzo Florio titán, muž tak mocný, že ho nikdo a nic nedokázalo zastavit. A přitom ho sklátil záchvat mrtvice.

Jsou i tací, co z toho mají radost. Už před lety se v některých duších zabydlela závist, žárlivost, pomstychtivost vůči jeho osobě. Jenže je to nicotná satisfakce. Vincenzo Florio zemřel v pokoji, ve vlastní posteli, posílen láskou manželky a dětí. A navíc zemřel bohatý, obklopený vším, co díky vlastní vůli či štěstěně dokázal získat. Ba dokonce se zdá, že smrt k němu byla milosrdnější, než on často býval k druhým.

„*Murùu!*“

Nyní ten hlas, nabitý údivem, lítostí, vztekem, proniká do srdce Palerma, proletí nad Calou a zřítí se střemhlav doprostřed uliček, které přístav obklopují. Dospěje do via dei Materassai, kam ho donese zadýchaný sluha. Hnal se zbytečně, protože ten výkřik, ono „*Murùu!*“, už pronikl dveřmi a okny a dokutálel se po majolikové dlažbě až do Ignaziovy ložnice, kde je zrovna manželka nové hlavy rodu Floriů.

Když Giovanna Trigonová z Ondes zaslechne na ulici výkřiky a výbuchy pláče, zvedne prudce hlavu, až se jí zavlní

dlouhý černý cop, sevře područky křesla a podívá se tázavě na donnu Ciciu, která bývala její guvernankou a teď jí dělá společnici.

Prudké zabušení na dveře. Donna Ciccía instinktivně přikryje hlavu novorozeněte, které chová v náručí – je to Ignazziddu, Giovannin druhorozený –, a jde otevřít. Zarazí sluhu na prahu, otráveně se ho zeptá: „Co je?“

„*Murù!* Don Vincenzo, právě teď.“ Sluha, ještě pořád zadýchaný, upře zrak na Giovannu. „Váš manžel, paní, vám to vzkazuje a říká, že se máte přichystat a dát uklidit dům pro návštěvy příbuznejch.“

„Umřel...?“ zeptá se Giovanna, spíš udiveně než s bolestí. Nedokáže cítit lítost kvůli skonu toho muže, kterého nikdy neměla ráda a který v ní vždycky vzbuzoval tak hluboce nepřijemný pocit, že v jeho přítomnosti nemohla skoro ani promluvit. Jistě, jeho stav se zhoršil už před několika dny – i kvůli tomu neoslavili Ignazzidduovo narození –, ale ona nečekala, že to s ním vezme tak rychlý konec. S námahou vstane. Porod byl bolestivý, už jen stát ji vysiluje. „Můj manžel je tam?“

Sluha přikývne. „Ano, donno Giovanno.“

Donna Ciccía zrudne, zastrčí zpátky pramen černých vlasů, který jí vyklouzl zpod čepečku, otočí se a hledá ji pohledem. Giovanna otevře pusku, aby něco řekla, ale nezvládne to. Natáhne tedy paže, vezme novorozeně a přivine si je na prsa.

Donna Giovanna Floriová. Takhle jí odteď budou říkat. Už ne „paní baronka“, jak by si to žádal titul, který jí od narození náleží, titul, který sehrál takovou roli v tom, že ji do rodiny těch bohatých obchodníků přijali. Teď už nezáleží na tom, že je Trigonová, že pochází z jedné z nejstarších palermských rodin. Záleží jen na tom, že je z ní *paní majitelová*.

Donna Ciccía dojde k ní, vezme jí dítě z náručí. „Musíte se převlíct do smutečního,“ šeptá jí. „Za chvíli dorazí kondolovat první smuteční hosti.“ V hlase má novou uctivost,

tón, který Giovanna nikdy neslyšela. Je to znamení nezvratné změny.

Teď má přesnou roli. A musí dokázat, že na ni stačí.

Cítí, jak se jí dech ukryl do hrudního koše, krev jí zmizela z tváří. Uchopí okraje županu a sevře je. „Přikažte, ať zakryjou všechna zrcadla, a domovní dveře otevřete do poloviny,“ řekne potom pevným hlasem. „Pak mi přijďte pomoci.“

Giovanna zamíří do šatny, za postel s nebesy. Třesou se jí ruce, je jí zima. V hlavě má jedinou myšlenku.

Jsem donna Giovanna Floriová.

Dům je prázdný.

Jsou tu jen stíny.

Stíny, které se protahují mezi nábytkem z ořechu a mahagonu, ven přivřenými dveřmi, mezi záhyby těžkých závěsů.

Je tu ticho. Ne klid. Nepřítomnost zvuků, dusivá nehybnost, která bere dech, ochromuje pohyby.

Obyvatelé domu spí. Všichni až na jednoho: Ignazio, v papučích a domácím kabátku, bloudí pokoji ve via dei Materassai, potmě. Nespavost, která ho mučila v mládí, se vrátila.

Nespí už tři noci. Od chvíle, kdy zemřel jeho otec.

Cítí, jak mu vlhnou oči, prudce si je otře. Nemůže plakat, nesmí; slzy se hodí pro ženské. A přece zakouší pocit takové cizoty, opuštěnosti a osamělosti, že ho to drtí. Ucítí v ústech utrpení, spolkne ho, drží ho v sobě. Přechází z pokoje do pokoje. Zastaví se u okna, vyhlédne ven. Via dei Materassai tone ve tmě rozbité pár střípky světla z lamp. Okna ostatních domů jsou prázdné oční důlky.

Každý nádech má tíhu, tvar, chuť a je hořký. Je tak hořký!

Ignazioví je třicet let. Otec mu už dávno svěřil vedení sklepů v Marsale a před nedávnem mu dal plnou moc ke všem obchodním jednáním. Dva roky je ženatý s Giovannou, která mu porodila Vincenza a Ignazia, mužské potomky, kte-

ří jsou zárukou budoucnosti firmy Casa Florio. Je bohatý, uznávaný, mocný.

Ale nic nemůže vymazat osamělost smutku.

Tu prázdnotu.

Stěny, předměty, dekorace jsou němými svědky dní, kdy byla jeho rodina celistvá, neporušená. Kdy byl řád světa pevný a čas odměřovala sdílená práce. Tahle rovnováha se s výbuchem roztránila na tisíc kousků a zanechala po sobě kráter, uprostřed něhož je teď on, Ignazio. Kolem jen sutiny a zoufalství.

Kráčí dál, prochází chodbami, míjí otcovu pracovnu. Na okamžik ho napadne, že do ní vejde, ale uvědomí si, že by to nedokázal, ne té noci, v níž jsou vzpomínky tak hutné, že se zdají být z masa. A pokračuje v cestě, vystoupá do místnosti, kde otec přijímal společníky při neformálních schůzkách nebo kam se uchýloval, aby přemýšlel. Je to malý prostor obložený dřevem a obrazy. Zůstane stát na prahu se sklopenýma očima. Otevřenými okny proudí paprsek bílého světla a ozařuje kožené křeslo, polstrované metodou *capitonné*, a stolek, na němž jsou položeny noviny, které otec četl večer předtím, než ho mrtvice odsoudila k nehybnosti. Nikdo neměl odvahu je vyhodit, třebaže už uběhlo několik měsíců. V rohu stolku je jeho cvikr a krabička šňupacího tabáku. Všechno je to tam, jako kdyby se měl každou chvíli vrátit.

Zdá se mu, že cítí jeho vůni, kolínskou s nádechem šalvěže, citronu a mořského vzduchu, a že slyší jeho dech, takové namáhavé bubláni, a nakonec těžký krok. Znovu ho vidí zabraného do čtení dopisů a dokumentů, se stínem úsměvu, který mu barví tvář ironií, a jak pak zvedá hlavu a zabručí nějakou poznámku, nějakou úvahu.

Utrpení ho stravuje. Jak má teď bez něho pokračovat? Měl na to měsíce, aby si s tím dělal starosti, aby se na to připravil, jenže teď neví jak. Má pocit, že se topí, zrovna jako tenkrát, když jako malý kluk div nepřišel v Arenelle o život. Tehdy pro něj skočil a zachránil ho právě jeho otec. Vypravuje si

ten pocit, jak se mu nedostává vzduchu, jak ho mořská voda pálí v jícnu... tak jako ho teď pálí slzy, které se snaží zadržet. Ale musí být odolný. Protože teď je hlavou rodiny on a musí se postarat o Casu Florio. Ale i o svoji matku, která zůstala sama. A jistě, taky o Giovannu, o Vincenza, o Ignazziddu...

Nadechne se otevřenými ústy, osuší si oči. Má strach, že zapomene, jaký otec býval, že si nedokáže vybavit jeho ruce nebo jeho pach. Ale to nikdo nesmí vědět. Nikdo v jeho očích nesmí číst utrpení. On není synem, který ztratil otce. Je novým majitelem prosperujícího obchodního impéria, právě zažívajícího rozmach.

V té chvíli bolestné samoty si to ale přiznává. Chtěl by natáhnout ruku a najít tu otcovu, požádat ho o radu, pracovat po jeho boku, mlčky, tak jako tolikrát.

On, který je teď otcem, by chtěl být zas jenom synem.

„Ignazio!“

To na něj šeptem zavolala jeho matka Giulia. Uviděla jeho stín procházet čepelí světla v otvoru dveří do pokoje, kde spí Vincenzino a Ignazziddu. Sedí v křesle a v náručí kolébá posledního vnuka, který přišel na svět ve chvíli, kdy se jeho dědeček chystal svět opustit.

Giulia má na sobě černý sametový župan a bílé vlasy má zapletené do copu. Ve světle lampy si Ignazio všimne jejích rukou zkroucených artrózou a ohnutých zad. Bolesti v kostech ji sužují už léta, ale až dosud se vždycky dokázala držet zpříma. Zato teď jako by se celá zkrabatila. Vypadá mnohem starší než na svých padesát devět let, jako kdyby si na sebe rázem naložila veškerou tíhu světa. I proto, že její oči – tak klidné a zároveň plné zvědavosti – zmatněly, vyhasly.

„*Maman*... co vy tady? Proč jste nezavolala chůvu?“

Giulia se na něj mlčky dívá. Znovu začne novorozence kolébat a na řasách se jí objeví slza. „Měl by z toho dítěte

radost, i z toho, že máš kluky. Tvoje manželka je šikovná: ve dvaceti letech ti už dala dva dědice.“

Ignazio pocítí v srdci další prasklinu. Posadí se naproti matce do křesla vedle kolébky. „Já vím.“ Sevře jí ruku. „Ze všeho nejvíc mě trápí, že on je neuvidí vyrůstat.“

Giulia polkne naprázdno. „Mohl by býval žít dlouho. Ale on se nikdy nešetřil, nikdy. Nikdy si nevzal jediný den volna, dokonce i o svátcích pracoval... tady,“ říká a přitom se rukou zlehka dotkne spánku. „Nedokázal přestat. A to mi ho nakonec vzalo.“ Vzdychne, pak chytí syna za ruku. „Odpři-sáhni mi to. Přísahěj, že nikdy nebudeš dávat práci přednost před rodinou.“

Giuliin stisk je energický, je to zoufalá energie, která prýš-tí z vědomí, že čas jen bere a hotovo, nikdy nic nevrátí; ba dokonce pálí vzpomínky na uhel. Ignazio položí svou ruku na její, cítí kosti pod závojem kůže. Prasklina v srdci se roz-tahuje. „No jo.“

Giulia zavrtí hlavou; tahle mechanická odpověď jí nestačí. Ignazziddu vrní v její náruči. „Ne. Musíš myslet na svoji man-želku a na tyhle caparty, *'sti picciriddi*.“ Typicky sicilským ges-tem – ona, Miláňanka, která připlula na ostrov, když jí bylo něco přes dvacet – zvedne bradu směrem k postýlce vzaду, kde spí Vincenzino, kterému je rok. „Ty to nevíš, nemůžeš si to pamatovat, ale tvůj otec ve skutečnosti tvé sestry Angelinu a Peppinu *neviděl* vyrůstat. Sledoval sotva tebe, a to jen proto, žes byl syn, *masculu*, kterého si přál.“ Hlas se jí ztíší, chvěje se potlačovanými slzami. „Nedělej stejnou chybu. Z věcí, které se ztratí, je dětství vlastních dětí jedna z nejbolestnějších.“

On přikývne, tvář složí do dlaní. Ze vzpomínek se vyno-řují roky přísných pohledů. Teprve jako dospělý se naučil rozpoznat v tmavých očích svého otce pýchu a cit. Vincen-zo Florio nebyl mužem slov, ale pohledů, v dobrém i zlém. A nebyl to ani muž schopný dávat najevo své city. Nevzpomíná si na žádná objetí. Možná nějaké to pohlazení. A přece ho měl Ignazio rád.

„A Giovannu, svoji ženu... nezanedbávej ji. Má tě ráda, chudinka malá, a pořád se snaží získat tvoji pozornost.“ Giulia si ho prohlíží se směsicí výčitky a politování. Vzdychne si. „Když sis ji vzal, tak k ní přece musíš něco cítit.“

On pohne rukou, skoro jako kdyby odháněl otravnou myšlenku. „Ano,“ zašeptá. Ale nic dalšího nedodá a sklopí zrak, aby se vyhnul pohledu své matky, která mu vždycky viděla až do žaludku.

Tamta bolest se týká jen jeho.

Giulia vstane a pomalým krokem jde uložit Ignazziddua zpátky do kolíbkky. Novorozeně otočí se spokojeným povzdechem hlavičku a poddá se spánku.

Ignazio na ni čeká ve dveřích. Položí jí ruku na rameno a doprovází ji do jejího pokoje. „Jsem rád, že jste se rozhodla sem přijít, aspoň na první dny. Nesnesl bych pomyšlení, že jste sama.“

Ona přikývne. „Dům v Olivuzze je bez něj moc velký.“ *Prázdný. Navěky.*

Ignazio cítí, jak mu tuhne dech.

Giulia vejde do pokoje, který jí syn a snacha přidělili, téhož, kde před lety bydlela její tchyně Giuseppina Saffiotiová Floriová. Přísná žena, která přišla o manžela ještě jako mladá a Vincenza vychovala společně s Ignaziem, svým švagrem, a která po dlouhá léta bránila jejímu přijetí do rodiny, protože ji považovala za lehkou ženskou a zlatokopku. Teď je i ona sama vdovou. Zůstane stát uprostřed místnosti, zatímco syn zavírá dveře, potom spočine pohledem na manželské posteli.

Ignazio její slova neslyší. A nedokázal by ani pochopit Giuliainu bolest, tak odlišnou od té své: niternější, palčivější, bez naděje.

Protože ona a Vincenzo si jeden druhého vybrali, chtěli se a milovali navzdory všemu a všem.

„Jak mám teďka bez tebe žít, lásko moje?“

Dveře nepatrně zadrhnou o podlahu, neslyšně se zavřou. Matrace vedle té její se prohne, Ignaziovo tělo znovu zaplní prostor, šíří se z něj zase vlhké teplo, jež se mísí s tím jejím.

Giovanna zpomalí dech, předstírá spánek, který ji přešel ve chvíli, kdy manžel vstal. Dobře ví, že Ignazio trpí nespavostí, a ona, která má lehké spaní, často zůstává bez hnutí vzhůru. Navíc, podle ní, otcova smrt Ignazia zasáhla víc, než je ochoten přiznat.

Třeští oči do tmy. Moc dobře si pamatuje den, kdy poprvé uviděla Vincenza Floria: hřmotného muže s podmračeným výrazem a těžkým dechem. Díval se na ni jako na dobytče na trhu.

Ona byla v rozpacích a mohla jen sklopit zrak k zemi a upřít ho na podlahu salonu ve vile Trabia, kousek za palermskými hradbami.

Potom se obrátil na manželku tím, co měl být šepot, a co ale salonem baronů z Ondes zaburácelo jako hrom: „Není náká moc hubená?“

Giovanna zas hlavu prudce zvedla. To jí snad chce vyčítat, že se v životě snažila, aby nedopadla jako její matka, tlustá tak, až byla skoro beztvará? Chce tím snad říct, že z ní nemůže být dobrá manželka? Dotčená tím obviněním z nedostatečnosti pohlédla na Ignazia a doufala, že řekne něco na její obranu.

Ale ten zůstal lhostejný, s náznakem nepřítomného úsměvu na rtech.

Dona Vincenza ujistil její otec, Gioacchino z Ondes, hrabě z Gallitana: „Holka je zdravá,“ prohlásil hrdě. „A dá vašemu rodu silné potomky.“

Jistě, protože její schopnost rodit děti byla to jediné, co dona Vincenza doopravdy zajímalo: a ne to, jestli je tlustá, nebo hubená, a ani jestli je do ní Ignazio zamilovaný.

A přece navzdory všemu přišla do Floriovy rodiny se srdcem plným lásky k tomuhle upjatému muži, který se vždy dokonale ovládal.

Byla unesená, ano, protože se do něj okamžitě zamilovala – od chvíle, kdy ho uviděla v Kroužku dam a kavalírů a kdy jí nebylo ještě ani sedmnáct let –, a poté si ji získal klidem, kterým na ni působil, silou, která jako kdyby prýstila přímo z jeho neochvějného přesvědčení o vlastní nadřazenosti. Pokojností svých slov.

Touha se objevila později, poté co začali sdílet intimitu. Ale právě touha ji oklamala, díky ní uvěřila, že jejich svazek je jiný než ty, které jí popsali, a pomyslela si, že by v něm mohl být nějaký cit, nebo přinejmenším respekt. Všichni ji varovali, počínaje matkou a jejími nejasnými narážkami na to, že bude muset přinášet „oběti“ a manžela „snášet“, a konče velebným otcem Bertem, který jí v den svatby kladl na srdce: „Trpělivost je hlavní manželčino věno.“

Tím spíš, když se vdává za jednoho z Floriů, dodával jeho pohled.

A ona byla trpělivá, poslechla a neustále čekala na náznak uznání, nebo aspoň vděku. Dva roky žila mezi uměřenou zdvořilostí donny Giulie a pronikavými pohledy dona Vincenza a připadala si méněcenná kvůli svému věnu – nijak zvlášť štědrému – a svému vzdělání, mnohem nižšímu, než získaly její švagrové, ztracená v domě a v rodině, které jí ukázaly cizí tvář. Hledala pomoc ve své šlechtické pyšce, v krvi Trigonů. A hlavně v tom, co cítila, protože v tom domě a v té rodině byl Ignazio.

Vytrvale, s odhodláním čekala, až si jí všimne. Až se na ni opravdu podívá.

Ale dosáhla jen laskavé zdvořilosti, vlažného a prchavého tepla.

Slyší slabé pochrupování muže za svými zády. Otočí se, ve tmě si prohlíží jeho profil. Dala mu dva syny. Miluje ho, třebaže jen slepým a hloupým způsobem, ví to.

Ale taky ví, že to nestačí.

Pravda je, myslí si Giovanna, *že člověk si zvykne na všechno*. A ona byla příliš dlouho zvyklá spokojit se s drobkou. Teď chce však víc. Teď chce být opravdu jeho manželkou.

Dvacátého prvního září 1868 ráno čte notář Giuseppe Quattrocchi poslední vůli obchodníka Vincenza Floria. Ignazio, v tmavém obleku od anglických krejčích a černé kravatě z vlněného krepu, poslouchá oddíly závěti, rozdělené podle odvětví obchodních zájmů firmy Casa Florio. Na stole leží velký počet spisů, vyrovnaných v úhledných štosech. Notářův tajemník je bere do rukou a kontroluje seznamy majetku. Litanie míst, jmen, čísel.

Ignazio zůstává netečný. Nikdo nemůže vidět třesoucí se ruce, propletené pod stolem.

Vždycky věděl, že síť jejich obchodů je velice rozsáhlá, ale jako kdyby si teprve v téhle chvíli *skutečně* uvědomil, jak moc je složitá a členitá. Ještě před pár dny měl na starosti jen některé sektory, zejména sklepy v Marsale. Rád trávil dny vinobraní v jejich výrobně, čekal na západ slunce, aby ho viděl mizet za obrysem Egadských ostrovů, za lagunou Stagnone.

Zato teď se před ním tyčí hora papírů, peněz, smluv a závazků. Bude ji muset zlézt, dospět na vrchol, a ani to nebude stačit: bude ji muset podrobit své vůli. Floriovi musejí *vždycky* hledět za obzor. Tak to udělali jeho dědeček Paolo a strýc Ignazio, když opustili Bagnaru a odjeli do Palerma. Tak to udělal jeho otec, když založil sklepy v Marsale, když se ujal vedení *tonnary* na ostrově Favignana nebo když si postavil hlavu – proti mínění všech – a rozhodl se získat slévárny Oretea, které dnes poskytují obživu a práci desítkám mužů. A nikdy nebylo pochyb o tom, že bude na něm, aby v té cestě pokračoval. Je v rodině jediný muž, dědic, ten, kdo ponese dál její jméno a upevní její moc a bohatství.

Ignazio jediným pohybem zvedne propletené ruce, které se konečně přestaly třást, a položí je na stůl. Potom se upřeně zadívá na prsteníček, tam, pod snubním prstenem, je kroužek z tepaného zlata, který mu dal jeho otec v den jeho sňatku s Giovannou před dvěma lety: patřil strýci, jehož jméno nosí, a ještě předtím jeho prababičce Rose Bellantoniové. Nikdy se mu nezdál tak těžký.

Notář mezitím četl dál: už dospěl k pokynům týkajícím se matky a sester, pro které byly v závěti nachystané odkazy. Ignazio poslouchá, přikývne a pak podepíše dokumenty, jimiž přijme dědictví.

Nakonec vstane, rozhlíží se kolem. Ví, že všichni od něj očekávají pár slov. Nechce a nesmí je zklamat. „Děkuji vám, že jste přišli. Můj otec byl výjimečný muž: neměl jednoduchou povahu, ale vždycky byl ke všem loajální a ve svém podnikání odvážný.“ Odmlčí se, hledá slova. Žáda má rovná, hlas pevný. „Věřím, že budete pracovat pro firmu Florio se stejným úsilím, jaké jste projeвили za jeho života. A já mám v úmyslu pokračovat v jeho díle a učinit naše podniky stabilnější, silnější. Ale nezapomínám, že firma Florio je především pro spoustu lidí zdrojem obživy, práce a důstojnosti. Slibuji, že jim... že vám věnuji zvláštní péči. Všichni společně učiníme z téhle firmy srdce Palerma i celé Sicílie.“ Ukáže na spisy před sebou, položí na ně ruce.

Někdo přikývne. Ustarané vrásky se vyhladí, nervózní pohledy se uvolní.

Aspoň prozatím nepotřebují další zabezpečování, pomyslí si Ignazio a cítí, jak napětí v zádech mizí. *Ale už zítra to bude jinak.*

Přítomní vstávají, přistupují k němu: opakují kondolence, někdo žádá o schůzku. Ignazio jim děkuje a naznačí svému tajemníkovi, aby si to vzal na starost a sjednal termíny.

Vincenzo Giachery společně s Giuseppem Orlandem za ním přijdou jako poslední. Jsou to hlavně rodinní přátelé a teprve potom spolupracovníci a poradci firmy Florio. Vincenzo je bratr Carla Giacheryho, pravé ruky jeho otce a také